

Bodø kommunes
VETERANPLAN
2018 - 2022

bodø
KOMMUNE

Grunnlaget bak en veteranplan

Ivaretagelsen av veteraner fra internasjonale operasjoner er et samfunnsansvar for alle sektorer, men kanskje spesielt for den tilhørende kommunen.

Siden 1947 har 100 000 nordmenn tjenestegjort i internasjonale operasjoner på våre vegne. Dette omfatter 100 operasjoner på fire kontinenter. Siden oppstarten av FN-operasjonen i Libanon i 1978 har mer enn 40 000 bidratt i fredens tjeneste for Norge og det internasjonale samfunnet.

Gjennom utviklingen av denne veteranplanen har Bodø kommune støttet seg opp mot kompetansemiljøer både lokalt og nasjonalt. Planen er utarbeidet i tett samarbeid med NAV, Forsvarets veteran tjeneste, Regionalt ressurscenter om vold, traumatisk stress og selvmordsforebygging (RVTS),

Skadde i internasjonale operasjoner (SIOPS), og Norges Veteranforbund for Internasjonale Operasjoner (NVIO).

Bodø kommunen har en sentral rolle å sørge for at dets innbyggere har det godt. Bodø kommunes veteranplan bygger videre på Regjeringens oppfølgingsplan, og fokuserer tiltakene sine på temaene anerkjennelse, ivaretagelse, og oppfølging.

I Bodø kommune er det oppført 789 veteraner som har tjenestegjort fra 1978 og til i dag. Veteraner fra operasjoner før 1978, f.eks. Tysklandsbrigaden, må legges på dette antallet. Bodø fremstår i dag som den femte største kommunen i Norge basert på veteranrepresentasjon.

Tiltaksplan

Bodøs kommunale veteranplanen vil fokusere på 14 tiltakspunkter for å oppnå målet om økt anerkjennelse, ivaretagelse, og oppfølging. Tiltakene markerer en videreføring av kommunens veteranfokus, og vil fungere som inspirasjon til videre arbeid for å fremme veteraners rolle i samfunnet. Tiltakene tilpasses ettersom samfunnet beveger seg fremover.

Målene for kommunens veteranplan og dens tiltak:

- Anerkjenne, ivareta, og følge opp veteranene våre. Både før, under, og etter internasjonal tjeneste for Norge
- Gjøre det enklere for kommunen å utfylle sin rolle som primær tjenesteleverandør for veteraners behov i lokalsamfunnet

- Skape økt samhandling innad i kommunen, slik at veteraner, og deres familier, blir møtt med gjennomgående kompetanse og forståelse.
- Fungere som et opplysnings- og informasjonsdokument. Både for veteraner, kommunen, og lokalsamfunnet som helhet

Veteranene har deltatt i operasjoner på vegne av den norske stat. Selv om de ikke har formelle rettigheter som gir prioritet i det sivile helse- og velferdstilbudet, er det et viktig ledd i anerkjennelsen av deres innsats at de opplever de kommunale tjenestene som tilgjengelige og samordnet. Implementeringen av tiltakene under vil kunne bidra til dette.

Anerkjennelse

Kommunen skal vise anerkjennelse for den innsatsen veteranene har gjort gjennom sin deltakelse i internasjonale operasjoner. Det kan være ulike oppfatninger om grunnlaget for norsk deltakelse i krig og konflikt. Uavhengig av dette fortjener den enkelte veteran anerkjennelse og respekt for viljen til å risikere liv og helse for landet.

Seremonier og offentlige markeringer er et viktig og synlig uttrykk for samfunnets anerkjennelse av både innsatsen og den enkelte veteran. Dette bidrar til å ivareta historien og knytter bånd mellom Forsvaret

og samfunnet. Lokale markeringer er av betydning for å synliggjøre at veteraner også er en del av lokalsamfunnet.

8. mai er Norges frigjørings- og veterandag. Dette er den viktigste dagen for å markere anerkjennelse for veteraner fra andre verdenskrig og samtidig trekke linjene frem til dagens veteraner. Minnesmerker etter falne fra andre verdenskrig finnes i mange av landets kommuner. Ytterligere finnes det minnesmerker over falne og innsatser fra nyere tid.

Tiltak

8. mai, frigjørings- og veterandagen	Kommunen viderefører sitt årlige 8. mai arrangement for veteranene i kommunen, med ordføreren som vertskap. Alle veteraner i kommunen inviteres, og veteranenes familie og pårørende ønskes velkommen som følge. Det legges opp til en veterantale under arrangementet. Det legges til rette for at veteraner utenfor kommunen får anledning til å delta.
FN-Dagen	Skolene bør vurdere å benytte lokale veteraner i undervisningen, i forbindelse med FN-dagen eller der det vil passe med undervisningsplaner. Dette for å synliggjøre Norges bidrag i internasjonale operasjoner.
Monument	Det utredes for muligheten til å få laget et veteranmonument.

Ansvar

8. mai:	Ordføreren
FN-Dagen:	Oppvekst- og Kulturavdelingen
Monument:	Oppvekst- og Kulturavdelingen

Ivaretakelse

Kommunene er ansvarlig for at personer som er bosatt i kommunen skal tilbys nødvendige helse- og omsorgstjenester. For fastleger og ansatte i kommunens tjenester vil det være viktig å vite at

årsaken til fysiske og psykiske helseplager kan være belastninger i tilknytning til internasjonale operasjoner, også når dette ligger langt tilbake i tid.

Tiltak

Veterankontakt	Kommunen fortsetter praksisen med egen kommunal veterankontakt. Veterankontakten vil ha ansvar for å holde oversikt over kommunens tilbud (til veteraner og deres familier), samt besitte kunnskap om sentrale aktører innenfor feltet og det tilbudet de har. Veterankontakten vil være kommunens kontaktpunkt for veteraner, andre samarbeidskommuner, aktører innenfor feltet, og for forsvaret.
Barn som pårørende	Familiesentrene og skolehelsetjenesten fanger opp de barn og unge som har behov for ekstra støtte og bistand.
Årlig brief	I forkant av 8.mai arrangementet foretas det en årlig oppsummering i kommunen som ser på året som har gått, og hvordan tiltakene i veteranplanen blir implementert i lokalsamfunnet.
Kommunehelsetjenesten	Kommunehelsetjenesten kan benytte seg av kompetansemiljøet ved Regionalt ressurscenter om vold, traumatisk stress og selvmordsforebygging (RVTS) for å styrke den faglige kompetansen der det er behov.
Nettside	Det legges til rette for opprettelsen av kommunal veterannettside. Nettsiden skal være en digital versjon av kommunens veteranplanen.
Informasjonsmaterieill	Det utvikles informasjonsmaterieill rundt helsetilbudet i kommunen for veteraner. Informasjonen bør være tilgjengelig ved kommunale helsestasjoner, legekantor, tildelingskontoret, med mere.

Ansvar

Veterankontakt:	Rådmannen
Barn som pårørende:	Helse- og omsorgsavdelingen, Oppvekst- og kulturavdelingen
Årlig brief:	Kommunikasjonsenheten
Kommunehelsetjenesten:	Helse- og omsorgsavdelingen
Nettside:	Kommunikasjonsenheten
Informasjonsmaterieill:	Kommunikasjonsenheten

Oppfølging

Oppfølging vil alltid skje med bakgrunn i et definert behov. I denne sammenheng vil det kunne gjelde både veteranen som har deltatt i internasjonale operasjoner og dennes familie og pårørende.

I de tilfeller der veteraner har fått problemer som følge av sin tjeneste i internasjonale operasjoner vil dette også kunne få følger for deres familie og pårørende. Problematikken kan være kompleks og involvere flere kommunale instanser. Samhandling og forståelse for de ulike faginstansers betydning i håndtering av komplekse problemstillinger kan være viktig for en helhetlig oppfølging.

Forsvaret har tilrettelagt for at den enkelte veteran kan få overført sin helsejournal fra sin tjeneste i Forsvaret til fastlege eller andre helseinstitusjoner, hvis vedkommende ønsker dette. Forsvaret har dessuten et begrenset helsetilbud til veteraner i Forsvarets sanitet ved Institutt for militærpsykiatri og stressmestring (IMPS) og ved Nasjonal militærmedisinsk poliklinikk (NMP). Dette er et supplement til sivil helsevesen og et lavterskelltilbud for veteraner fra internasjonale operasjoner.

Tiltak

Samskaping	Kommunen, Forsvarets Operative Hovedkvarter, og veteranforeningene i kommunen møtes en gang årlig for å evaluere veteranplanen.
Skole og barnehage	Kommunen bør gjennomføre tiltak for å øke kompetansen om veteraner, og betydningen av deres erfaringer og utfordringer for familien, spesielt barna. Kompetansemiljøene ved RVTS bør involveres for å bidra til dette.
Fagdager	Bodø kommune, i samarbeid med RVTS og Bodø familievernkontor, vil bidra til å få veteranperspektivet inn i fagdager, og samtidig legge til rette for dedikerte fagdager på relevante tema for veteraner.
Kommunehelsetjenesten	Kommunens helsestasjoner skal være oppmerksom på eventuelle behov for ekstra støtte og veiledning til familier der et familiemedlem er, eller har vært, i internasjonale operasjoner. Helsesøstre skal sikre oppfølging til familien, og ha et særlig øye for barna i familien som en møter i helsestasjonen og skolehelsetjenesten. Helsesøster kan være en god støtte for familien og kan gi informasjon om andre støtte- og hjelpetilbud. <ul style="list-style-type: none">Tildelingskontoret skal ha en koordinerende rolle for veteraner ved rehabilitering. Kommunen skal vurdere å etablere ansvarsgrupper der det er behov for samordning av tjenestene, og sikre at veteranene får et tilbud som er tilpasset behovet.

Ansvar

Samskaping:	Veterankontakt
Skole og barnehage:	Oppvekst- og kulturavdelingen
Fagdager:	Helse- og omsorgsavdelingen
Kommunehelsetjenesten:	Helse- og omsorgsavdelingen

I tillegg til disse tiltakene ønsker NAV Bodø å sikre god individuell oppfølging av byens innbyggere som melder sitt behov for oppfølging. Forsvaret har egen kontaktperson i NAV Bodø når det gjelder oppfølging

av sine sykemeldte. Utover dette sikres alle som har behov for bistand fra NAV Bodø gjennom tett og god oppfølging av veileder.

Tiltak

NAV Bodø	NAV Bodø sikrer at alle ansatte gjøres kjent med fokus på veteraner, og at kompetansemiljøet i Elverum bistår i enkeltsaker, og at det foreligger en veteranplan som alle bør sette seg inn i.
----------	--

Forsvarets tilbud

Forsvaret har en rekke tilbud til veteraner og deres familier både før, under og etter tjeneste i internasjonale operasjoner. Forsvaret har et oppfølgingsansvar i ett år etter hjemkomst. Noen tilbud og kontaktpunkter kan benyttes hele livet.

Det er viktig å etablere et godt sivil-militært samarbeid der hvor dette faller naturlig. Kommuner bør følgelig ha et lokalt samarbeid med Forsvaret der de har avdelinger. Forsvarets veterantjeneste vil alltid kunne være et kontaktpunkt for kommunene.

Før, under og etter operasjonen

Før utreise arrangerer Forsvaret fellessamling for soldatene og deres familier. Her får familien informasjon om operasjonen og sikkerhetssituasjonen. De får også tips og råd om hvordan best ta vare på barn og forhold. Familien får også møte andre pårørende.

Under utenlandstjenesten har Forsvaret en 24-timers kontakttelefon for pårørende. Via denne telefonen kan viktige beskjeder formidles til de som er ute. Forsvaret arrangerer familiesamlinger underveis der det er hensiktsmessig, og videreformidler informasjon fra operasjonsområdet til de pårørende.

På vei hjem fra operasjonen har de tjenestegjørende som regel et opphold på to til tre dager, kalt mellomlanding. Overgangen til livet hjemme er ofte stor. Under mellomlanding gjennomføres det debrief, samtale med psykolog og erfaringsinnhenting. Ved hjemkomst til Norge holdes en medaljeseremoni for å hedre soldatene. De pårørende inviteres til seremonien.

Året etter hjemkomst har Forsvaret et oppfølgingsansvar. Etter tre til seks måneder får alle en henvendelse fra Forsvaret. Her stilles en del spørsmål om hvordan den første tiden etter hjemkomst har vært. Etter ett år

arrangerer Forsvaret en samling hvor personellet møtes igjen for å dele erfaringer om hvordan det var å komme hjem. Her deltar psykolog. Forsvarets oppfølgingsplikt avsluttes etter ett år fra hjemkomst. Alle kan likevel når som helst kontakte Forsvaret for spørsmål og informasjon om rettigheter, hjelp og tilbud.

Forsvarets veteransenter

Senteret på Bæreia, utenfor Kongsvinger, er et rekreasjons- og aktivitetstilbud som kan benyttes av veteraner og deres familier.

Forsvarets veteransenter kan brukes både før, under og etter tjeneste i internasjonale operasjoner, og tilbyr blant annet:

- Gratis opphold for veteraner og familiemedlemmer til en som tjenestegjør i internasjonale operasjoner. Senteret kan også benyttes under permisjon fra utenlandstjeneste.
- Gjensynstreff for avdelinger.
forsvaret.no/veteransenteret

Forsvarets åpne dør

Åpen dør for veteraner og veteranfamilier er et tilbud til alle veteraner og deres familier. Her kan man få svar på spørsmål om dekorasjoner, dokumentasjon og internasjonale operasjoner, samt råd og veiledning om Forsvarets og samfunnets ulike tilbud til veteraner – uavhengig av når og hvor tjenesten var.

Åpen dør består av et tverrfaglig team med både militært og sivilt ansatte. Teamet har lang erfaring med å gi råd og veiledning til veteraner og deres familier. De fleste i dette teamet er også selv veteraner fra internasjonale operasjoner.

Kontakt: veteraner@mil.no eller tlf 800 85 000 (kl. 0800-1500 på hverdager).

Informasjon og kontakter innen veteranivaretagelse

Regionalt ressurscenter om vold, traumatisk stress og selvmordsforebygging, RVTS Nord - rvtsnord.no - Tlf. 77 75 43 80

SIOPS - Skadde i internasjonale operasjoner

Bistår i oppfølging og veiledning i møtet med det offentlige, juridisk hjelp og eksperthjelp innen økonomiske spørsmål. www.siops.no - Tlf. 22 69 56 50

Kontakt SIOPS Bodø: Anita Kristin Svendgård - Tlf. 900 47 850

NVIO -Norges Veteranforbund for internasjonale operasjoner

Kameratstøtte.no - En nettbasert veiledningstjeneste for veteraner og familien. Drives i samarbeid med NVIO og Mental Helse.

Kameratstøttetelefonen 800 48 500 - En landsdekkende, døgnbemannet hjelpetelefon hvor du får snakke med en som har tjenestegjort utenlands. Du kan være anonym.

NVIO leder Bodø og omeng - Kjell Risa - Tlf. 900 17 122

NAV BODØ

www.bit.ly/navbodo - Tlf. 55 55 33 33

Kompetansemiljøet for veteransaker i NAV

NAV-kontoret i Elverum er landsdekkende og har spesialkompetanse på veteransaker. De kan kontaktes direkte for bistand i enkeltsaker.

Kontakt:

- Gunn Strand, gunn.strand@nav.no - 907 03 355
- Guri Hammervold Johansen, guri.hammervold.johansen@nav.no - 997 22 324
- Mette Seland Pettersen, mette.seland.pettersen@nav.no - 404 92 115

Kommunal veterankontakt, Bodø

Er du veteran tilhørende Bodø kommune? Vi har en egen veterankontakt dersom du lurer på noe, eller har noen konkrete spørsmål rundt tjenester og arrangementer.

servicetorget@bodo.kommune.no - 75 55 50 00

Trenger du hjelp til noe?

Fastlege - helsenorge.no/kontakt-fastlegen

Familievernkontoret - bufdir.no/Familie/Kontor/bodo

Tildelingskontoret - bodo.kommune.no/tildelingskontoret

Kirkens Bymisjon - kirkensbymisjon.no/byer-og-steder/bodo

NAV Bodø - www.bit.ly/navbodo

Alternativ til vold - atv-stiftelsen.no/avdeling/bodo

FORSVARET

Forsvaret tilbyr ulike typer støtte til soldater, veteraner og deres nærmeste.
Tilbudene er vist på forsvarnets nettsider: forsvaret.no/veteraner

Blant annet:

**Forsvarets grønne linje, et samarbeid
mellom Forsvaret og Kirkens SOS.**

Telefon: 800 30 445

Forsvarets "åpne dør" for veteranhenvendelser

Telefon: 800 85 000 (hverdager mellom 8 - 15)

**Kontoret for psykiatri og stressmestring og
Nasjonal militærmedisinske poliklinikk**

Tlf. 23 09 79 30

Forsvarets veteransenter

Bæreiavegen 588, 2208 Kongsvinger

Tlf. 62 82 01 00

veteransenteret@mil.no

forsvaret.no/veteransenteret